ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರ ಆರಾಧನಾ ಕ್ರಮ

ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ

ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶ ಮೂರ್ತಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಪವನಜ ಪ್ರಕಾಶನ,

ನಂ. 1625, 5 ನೇ ಬಿ ಕ್ರಾಸ್, 17 ನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ, 2 ನೇ ಬ್ಲಾಕ್,

ಬನಶಂಕರಿ 1 ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು 560050

॥ ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ ॥ ಹರಿಃ ಓಂ ॥

ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರ ಆರಾಧನಾ ಕ್ರಮ

ಸಾಧಕರು ಶುಚಿರ್ಭೂತರಾಗಿ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಅಭಿಷೇಕಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ತುಳಸಿ, ಹೂವು, ಗಂಧ, ಅಕ್ಷತೆ, ಶುದ್ಧೋದಕ, ಹಾಲು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಾತರಾಹ್ನಿಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ವಿಸರ್ಜನೆಯವರೆಗೆ ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ತೀರ್ಥದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದಿರಸಬೇಕು. ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ದೇವರ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅಭಿಷೇಕ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುತ್ತ ಹಂಸಮಂತ್ರವನ್ನು (ಓಂ ಹಂಸಃ ಸೋಽಹಂ ಸ್ವಾಹಾ) ಜಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಮೂಲರೂಪದ ಮತ್ತು

ಅವತಾರತ್ರಯದ ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು.

ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕಗಳು

೧. ಮೂಲರೂಪದ ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕಗಳು

ಸಹಸ್ರಸೂರ್ಯೇಂದು ಸಮಾನಕಾಂತಿಂ
    ಸರೋಜನೇತ್ರಂ ಮುಖಚಂದ್ರಬಿಂಬಮ್ ।
ಸ್ಫುರತ್ಕಿರೀಟಂ ಮಣಿಕುಂಡಲೋಜ್ವಲಂ
    ಛಾರ್ಷಂ ಸದಾ ಶ್ರೀಪತಯೇ ನಮಂತಮ್ ॥ ೧ ॥
ಉದ್ಯಮ್ಯ ದೋರ್ಭ್ಯಾಮಭಯಪ್ರದಂ ಸತಾಂ
    ಗದಾಯುಧಂ ಸ್ವರ್ಣಮಯಂ ದಧಾನಮ್ ।
ವಾಣ್ಯಾದಿದೇವೈರತಿಭಕ್ತಿಯುಕ್ತೈಃ

ಸಂಸೇವ್ಯಮಾನಮರವಿಂದಸಮಾನಪಾದಮ್ ॥ ೨ ॥

ಸಹಸ್ರವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರತಿಭಾಸಮಾನಂ

ದಿವ್ಯಾಯುಧಂ ದೀರ್ಘಉರೋ ನಿಷಣ್ಣಮ್ ।

ಜ್ವಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನೇ ಮಣಿವಜ್ರಪೀಠೇ

ಜಗತ್ಪ್ರಭುಂ ಸರ್ವನಿಯಾಮಕಂ ಪ್ರಭುಮ್ ॥ ೩ ॥

ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಪೂರ್ಣಶುಭಲಕ್ಷಣಸಾಂದ್ರದೇಹಂ

ಕೌಶೇಯಯುಗ್ಮಮತಿಸೂಕ್ಷ್ಮತರಂ ದಧಾನಮ್ ।

ಸಂಪೂರ್ಣಸಜ್ಜ್ಞಾನಸುಖಂ ಚ ನಿತ್ಯಂ

ಧ್ಯೇಯಂ ಸದಾ ಭಾರತೀಶಂ ಗುರುಂ ಮೇ ॥ ೪ ॥

ಪ್ರಾಣದೇವಸ್ಯ ಶಿಷ್ಯೇಣ ನಾರದೇನ ಮಹಾತ್ಮನಃ

ಇದಂ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಕೃತಂ ಪುಣ್ಯಂ ।

ಯಃ ಪಠೇದ್ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕಮ್

ಪ್ರಾಣಪ್ರಸಾದಾದ್ ವೈರಾಗ್ಯಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನಾದಿಕಂ ಲಭೇತ್ ॥ ೫ ॥

- ಇತಿ ನಾರಾಯಣತಂತ್ರೇ ॥

೨. ಹನುಮದ್ ರೂಪದ ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕಗಳು

ಮರಕತಮಣಿವರ್ಣಂ ದಿವ್ಯಸೌಂದರ್ಯದೇಹಂ

ನಖರದಶನಶಸ್ತ್ರೈಃ ವಜ್ರತುಲ್ಯೈಃ ಸಮೇತಮ್ ।

ತಟಿದಮವಕಿರೀಟಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ರೋಮಾಂಕಿತಂ ಚ

ಹರಿತಕುಸುಮಭಾಸಂ ನೇತ್ರಯುಗ್ಮಂ ಸುಫುಲ್ಲಮ್ ॥ ೧ ॥

ಅನಿಶಮತುಲಭಕ್ತ್ಯಾ ರಾಮದೇವಸ್ಯ ಯೋಗ್ಯಾನ್

ನಿಖಿಲಗುರುಚರಿತ್ರಾಣ್ಯಾಸ್ಯಪದ್ಮಾದ್ ವದಂತಮ್ ।

ಸ್ಫಟಿಕಮಣಿನಿಕಾಶೇ ಕುಂಡಲೇ ಧಾರಯಂತಂ

ಗಜಕರ ಇವ ಬಾಹುಂ ರಾಮಸೇವಾರ್ತಜಾತಮ್ ॥ ೨ ॥
ಅನಿಶಸಮುದ್ರಢಿಮ್ನಂ ದೀರ್ಘವಕ್ಷಃಸ್ಥಲಂ ಚ
ನವಕಮಲಸುಪಾದಂ ಮರ್ದಯಂತಂ ರಿಪೂಂಶ್ಚ ।
ಹರಿದಯಿತವರಿಷ್ಠಂ ಪ್ರಾಣಸೂನುಂ ಬಲಾಢ್ಯಂ
ನಿಖಿಲಗುಣಸಮೇತಂ ಚಿಂತಯೇದ್ ವಾನರೇಶಮ್ ॥ ೩ ॥

- ಇತಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಪುರಾಣೇ ॥

೩. ಭೀಮರೂಪದ ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕಗಳು

ಉತ್ತಪ್ತಕಾಂಚನಸಮಪ್ರತಿಭಾಸಮಾನಂ
ವಿದ್ಯುತ್ಸಮಾನಮಣಿಕುಂಡಲಚಾರುಕರ್ಣಮ್ ।
ವೈಢೂರ್ಯವಜ್ರಮಣಿಘಟ್ಟಿತಮೌಳಿರತ್ನಂ
ಪೂರ್ಣೇಂದುತುಲ್ಯಮುಖಸಂಸ್ಥಿತಪದ್ಮನೇತ್ರಮ್ ॥ ೧ ॥

ದುರ್ಯೋಧನಾದಿವಿಷಸರ್ಪವಿಮರ್ದಯಂತಂ

ಗದಾಯುಧಂ ಹೇಮಮಯಂ ದಧಾನಮ್ ।

ಕರೇಣುತುಂಡಾಯಿತಬಾಹುಮೂಲಂ

ಸುಪಲ್ಲವಾಕಾರತನುಂ ಸುಕೋಮಲಮ್ ॥ ೨ ॥

ದೇದೀಪ್ಯಮಾನಮಣಿಕಂಕಣಹಸ್ತಯುಗ್ಮಂ

ಪದ್ಮೋದರಾನುಮೃದು ಸುಂದರಮುಜ್ವಲಂ ಚ ।

ಪ್ರವಾಲಮುಕ್ತಾಮಣಿಹೇಮಮಾಲಾಂ

ಕಂಠೇ ಧೃತಂ ಪದ್ಮಮಾಲಾಸಮೇತಮ್ ॥ ೩ ॥

ಶ್ರಿಯಃಪತ್ಯೇರ್ನಿತ್ಯನಿವಾಸಯೋಗ್ಯಂ

ಉರೋ ವಿಶಾಲಂ ಪರಮಾದ್ಭುತಂ ದೃಢಮ್ ।

ಶಿವೇಂದ್ರಪೂರ್ವೈರತಿಭಕ್ತಿಯುಕ್ತೈಃ

ಸಂಸೇವ್ಯಮಾನಮರವಿಂದಸಮಾನಪಾದಮ್ ॥ ೪ ॥

ನಿತ್ಯಂ ಪಿಬಂತಂ ಪರಮಸ್ಯ ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ

ಭೈಷ್ಮೀಪತೇಃ ಪೂರ್ಣಕಥಾಮೃತಂ ಪರಮ್ ।

ಪಾಂಚಾಲ್ಯಪುತ್ರ್ಯಾ ವರಯಾ ಸಮೇತಂ

ಪೀತಾಂಬರಂ ಚಾರುತರಂ ದಧಾನಮ್ ॥ ೫ ॥

ಸಂಪೂರ್ಣಸಜ್ಜ್ಞಾನಸುಖಂ ಚ ಸರ್ವದಾ ।

ಧ್ಯಾಯೇತ್ ಪತಿಂ ಜಗತಾಂ ವರಭೀಮಸೇನಮ್ ॥ ೬ ॥

- ಇತಿ ನಾರದೀಯೇ ॥

೪. ಮಧ್ವರೂಪದ ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕಗಳು

ಧ್ವಜವಜ್ರಾಂಕುಶಭೋಜ ಚಿಹ್ನಿತಾರುಣಸತ್ಪದಮ್ ।

ಪದ್ಮರಾಗಾರುಣಲಸನ್ ನಖರಾಜಿವಿರಾಜಿತಮ್ ॥ ೧ ॥

ಕ್ರಮಾತ್ ಪ್ರವೃತ್ತಂ ವಿಲಸನ್ ಜಂಘಾಯುಗಲಸಂಯುತಮ್ ।
ವಲಿತ್ರಯಾಂಕಿತಲಸತ್ ತನೂದರವಿರಾಜಿತಮ್ ॥ ೨ ॥
ಅರಿವಾರ್ಯತ್ವಸಲ್ಲಕ್ಷ್ಮ ಲಸದ್ ವಕ್ತ್ರಪದಾಂಬುಜಮ್ ।
ಚಾರುಪೀನಮಹೋರಸ್ಕಂ ದಿವ್ಯಗಂಧಾನುಲೇಪನಮ್ ॥ ೩ ॥
ಪೀತವೃತ್ತಾಯತಭುಜಂ ಚಾರುಕಂಬುಸುಕಂಧರಮ್ ।
ಪೂರ್ಣಕಲಕೇಂದುಮುಖಂ ವಿದ್ರುಮಾಧರಪಲ್ಲವಮ್ ॥ ೪ ॥
ನವಮುಕ್ತಾವಲೀಲಸತ್ ದಂತಪಂಕ್ತಿವಿರಾಜಿತಮ್ ।
ರಕ್ತಪದ್ಮಾಯತದೃಶಂ ಚಾರುಹೇಮಸಮದ್ಯುತಿಮ್ ॥ ೫ ॥
ಅನಂತಗುಣಪೂರ್ಣೇನ ವ್ಯಾಸರೂಪೇಣ ವಿಷ್ಣುನಾ ।
ಕರುಣಾಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿಭ್ಯಾಂ ಸರ್ವದೈವಾಭಿವೀಕ್ಷಿತಮ್ ॥ ೬ ॥
ವಾಣೀಗರುಡಶೇಷೇಶ ಶಕ್ರಸೂರ್ಯೇಂದುಪೂರ್ವಕೈಃ ।

ಸುರೋತ್ತಮೈಃ ಸದಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸೇವ್ಯಮಾನಂ ಜಗದ್ಗುರುಮ್ ॥ ೭ ॥
ಶುಕನಾರದಭೃಗ್ವಾದ್ಯೈಃ ಮುನಿವರ್ಯೈಶ್ಚ ಸೇವಿತಮ್ ।
ಸೇವಿತಂ ಸನಕಾದ್ಯೈಶ್ಚ ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವಸೇವಿತಮ್ ॥ ೮ ॥
ಸಮುದ್ಗಿರಂತಂ ಮುಖತಃ ಸರ್ವವೇದಾನ್ ಮಹೌಜಸಮ್ ।
ಸಮಸ್ತವಿದ್ಯಾಧಿಪತಿಂ ಸಮಸ್ತಗುಣವಿಗ್ರಹಮ್ ॥ ೯ ॥
ಸಮಸ್ತದೋಷಹೀನಂ ಚ ಮಧ್ವಂ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಸದಾ ಪಠೇತ್ ।
ನಾಮ್ನಾಮಷ್ಟೋತ್ತರಶತಂ ಸರ್ವಾರಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಯೇ ॥ ೧೦ ॥
ಚಾರುಪ್ರಸನ್ನವದನಂ ಚಾರುತಾಮರಸೇಕ್ಷಣಮ್ ।
ಶ್ರೀಮಧ್ವಂ ಸಂಸ್ಮರನ್ ಮರ್ತ್ಯಃ ಪರತ್ರೇಹ ಚ ಮೋದತೇ ॥ ೧೧ ॥

– ಇತಿ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮೇ ॥

ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲಾವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ತಂತ್ರಸಾರೋಕ್ತ

ಒಂದು ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕವನ್ನಾದರೂ ಪಠಿಸಲೇಬೇಕು.

ತಂತ್ರಸಾರೋಕ್ತ ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕ

ಉದ್ಯದ್ರವಿಪ್ರಕರಸನ್ನಿಭಮಚ್ಯುತಾಂಕೇ

ಸ್ವಾಸೀನಮಸ್ಯ ನುತಿನಿತ್ಯವಚಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿಮ್ ।

ಧ್ಯಾಯೇದ್ ಗದಾಭಯಕರಂ ಸುಕೃತಾಂಜಲಿಂ ತಂ

ಪ್ರಾಣಂ ಯಥೇಷ್ಟತನುಮುನ್ನತಕರ್ಮಶಕ್ತಿಮ್ ॥

ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಅವತಾರತ್ರಯರೂಪಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ ನಂತರ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದರೊಳಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಮೂರು ಗೋಲಕಗಳಿವೆಯೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುವ ದೇವತಾರೂಪಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಲಕತ್ರಯ ಚಿಂತನ

ಪ್ರಥಮ ಗೋಲಕದಲ್ಲಿ - ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ದೇವರ ಮೂಲರೂಪವು ಹನುಮ ಭೀಮ ಮಧ್ವ ಎಂಬ ಅವತಾರತ್ರಯ ರೂಪಗಳೊಂದಿಗೆ ಇರುವುದೆಂದು ಚಿಂತಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಥಮ ಗೋಲಕದೊಳಗಿರುವ **ದ್ವಿತೀಯ ಗೋಲಕದಲ್ಲಿ** - ವಾಯುದೇವರ ಮೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಗಳು, ಪ್ರಾಣ ಅಪಾನ ವ್ಯಾನ ಉದಾನ ಸಮಾನ ಎಂಬ ಪಂಚರೂಪಗಳು, ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಹಾಗೂ ಸರಸ್ವತೀ ಮತ್ತು ಭಾರತೀ ದೇವಿಯರು ಇರುವರೆಂದು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು.

ದ್ವಿತೀಯ ಗೋಲಕದೊಳಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮೂರನೆಯ ಗೋಲಕವಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. **ಮೂರನೆಯ ಗೋಲಕದಲ್ಲಿ** - ಶ್ರೀಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸಮೇತನಾದ ಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪನಾದ ಮಾಧವನು ರಾಮಕೃಷ್ಣವೇದವ್ಯಾಸಾದಿ ರೂಪಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರಣವ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವಾದ ವಿಶ್ವಾದಿ ಎಂಟು ರೂಪಗಳಿಂದಲೂ, ಅನಿರುದ್ಧಾದಿ

ಪಂಚರೂಪಗಳಿಂದಲೂ, ಬೃಹತೀಸಹಸ್ರ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಗಳಿಂದಲೂ, ಶಕ್ತ್ಯಾದಿ ತತ್ವದೇವತಾ ರೂಪಗಳಿಂದಲೂ, ಅಜಾದಿ ಮಾತೃಕಾ ರೂಪಗಳಿಂದಲೂ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುವನೆಂದು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು.

ಅವಯವಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ರೂಪಗಳ ಚಿಂತನ

ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲೆಲ್ಲ ಗರುಡಶೇಷಾದಿ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಹಾಗೂ ನಾರದಾದಿ ಸಕಲ ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ಆಶ್ರಿತರಾಗಿ ನೆಲೆಸಿರುವರೆಂದೂ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರೆಗೆ ಸಕಲ ಗುರುಪರಂಪರೆಯವರೂ ಅಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಿತರಾಗಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅನಂತರ ನಾರದೀಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರ ಅವಯವಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಭಗವಂತನ ರೂಪವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು.

ನಾರಾಯಣೋ ಹರಿಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಲಾಟೇ ಸಂಸ್ಥಿತಃ ಸದಾ ।

ಶಿಂಶುಮಾರೋ ಹರಿಸ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪ್ರಾಣವಕ್ತ್ರೇ ಚ ಸಂಸ್ಥಿತಃ ॥ ೧ ॥
ವಾಮನೇತ್ರಸ್ಥಿತೋ ವಿಷ್ಣುರ್ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕಪಿಲಸ್ತಥಾ ।
ನಾಸಾಗ್ರೇ ಮತ್ಸ್ಯಮೂರ್ತಿಸ್ತು ನಾಸಪೃಷ್ಠೇ ಚ ಕೂರ್ಮಕಃ ॥ ೨ ॥
ಶ್ರೋತ್ರಯೋಃ ರಾಮಕೃಷ್ಣೌ ಚ ಕಂಠೇ ಧನ್ವಂತರಿಸ್ತಥಾ ।
ಕಪೋಲೇ ವಾಸುದೇವಸ್ತು ರಮಯಾ ಸಹ ಮೋದತೇ ॥ ೩ ॥
ಪೂರ್ಣಾನಂದಗುರೋರ್ನಿತ್ಯಂ ಮಾಧವೋ ಮಧುಸೂದನಃ ।
ಹೃದಯೇ ಪ್ರಾಜ್ಞಮೂರ್ತಿಸ್ತು ದತ್ತಾತ್ರೇಯೇಣ ರೂಪತಃ ॥ ೪ ॥
ವರಾಹರೂಪೋ ಭಗವಾನ್ ಉರಸ್ಯೇವ ಹಿ ಸಂಸ್ಥಿತಃ ।
ಶಕ್ತಿಪ್ರತಿಷ್ಠಾರೂಪಾಶ್ಚ ಮಾಲಾಕಾರೇಣ ಸಂಸ್ಥಿತಾಃ ॥ ೫ ॥
ಬಾಹುಯುಗ್ಮಸ್ಥಿತೌ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಲ್ಕಿಬುದ್ಧೌ ಸದೈವ ಚ ।
ಹಸ್ತಯುಗ್ಮಸ್ಥಿತಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಃ ಪ್ರಭುಃ ॥ ೬ ॥

ನಾಭೌ ಚ ಪದ್ಮನಾಭಶ್ಚ ಕಕ್ಷಯೋಸ್ತು ದ್ವಿರೂಪಕಃ ।
ವಾಮನೋ ಮಹಿದಾಸಶ್ಚ ಕಟಿಯುಗ್ಮೇ ಚ ಸಂಸ್ಥಿತಃ ॥ ೭ ॥
ಗೋವಿಂದೋ ಋಷಭಶ್ಚೈವ ಊರುಯುಗ್ಮೇ ಚ ಸಂಸ್ಥಿತೌ ।
ಯಜ್ಞನಾಮಾ ಹರಿರ್ವಿಷ್ಣುಃ ಸಮೇತಂ ಶ್ರೀಧರೇಣ ಚ ॥ ೮ ॥
ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಸ್ಯ ಜಾನ್ವೋಸ್ತು ಸಂಸ್ಥಿತೋ ರಮಯಾ ಸಹ ।
ಪಾದಾಗ್ರೇ ಹಂಸಮೂರ್ತಿಸ್ತು ಕೇಶವಃ ಪಾದಮಧ್ಯಗಃ ॥ ೯ ॥
ಪಾದಪೃಷ್ಠೇ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಸರ್ವಕಾಲೇ ಚ ಸಂಸ್ಥಿತಃ ।
ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣೇ ಚ ಯತ್ಕರ್ಮ ತಮಾದಾತುಂ ದ್ವಿರೂಪಕಃ ॥ ೧೦ ॥
ರುದ್ರಾದ್ಯಾಸ್ತತ್ವದೇವಾಶ್ಚ ವಾಯುದೇಹೇ ಚ ಸಂಸ್ಥಿತಾಃ ।
ನಿಯಮ್ಯಾಸ್ತು ಸದಾ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣದೇವೇನ ಕೇವಲಮ್ ॥ ೧೧ ॥
ಸಾಕ್ಷಾನ್ನಿಯಾಮಕೋ ವಿಷ್ಣುರ್ ಬ್ರಹ್ಮವಾಯ್ವೋಃ ಸದೈವ ಚ ।

ರುದ್ರಾದಿ ಸರ್ವಜೀವಾನಾಂ ತದ್ ದ್ವಾರೇಣ ನಿಯಾಮಕಃ ॥ ೧೨ ॥

ನಾರದಪುರಾಣೋಕ್ತ ಭಗವಂತನ ರೂಪಗಳು

ಅವಯವ	ಭಗವದ್ ರೂಪ
ಹಣೆ	ನಾರಾಯಣ
ಮುಖ	ಶಿಂಶುಮಾರ
ಎಡಗಣ್ಣು	ವಿಷ್ಣು
ಬಲಗಣ್ಣು	ಕಪಿಲ
ಮೂಗಿನ ತುದಿ	ಮತ್ಸ್ಯ
ಮೂಗಿನ ಬುಡ	ಕೂರ್ಮ
ಬಲಗಿವಿ	ರಾಮ
ಎಡಗಿವಿ	ಕೃಷ್ಣ

ಕಂಠ	ಧನ್ವಂತರಿ
ಗಲ್ಲಗಳು	ವಾಸುದೇವ
ಹೃದಯ	ಮಾಧವ, ಮಧುಸೂದನ, ಪ್ರಾಜ್ಞ, ದತ್ತಾತ್ರೇಯ
ಎದೆ	ವರಾಹ ಮತ್ತು ಮಾಲಾಕಾರವಾಗಿ ಶಕ್ತಿ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾದಿ ರೂಪಗಳು ವರಾಹನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದಿವೆ.
ಬಲ ತೋಳು	ಕಲ್ಕಿ
ಎಡ ತೋಳು	ಬುದ್ಧ
ಹಸ್ತಗಳು	ವೇದವ್ಯಾಸರು
ನಾಭಿ	ಪದ್ಮನಾಭ
ಕೊಂಕುಳು	ವಾಮನ (ಎರಡು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ)
ಸೊಂಟ	ಮಹಿದಾಸ (ಎರಡು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ)

ತೊಡೆಗಳು	ಗೋವಿಂದ ಮತ್ತು ಋಷಭ
ಮಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ	ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸಹಿತ ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಧರ
ಪಾದಗಳ ತುದಿ	ಹಂಸ
ಪಾದ ಮಧ್ಯೆ	ಕೇಶವ
ಹಿಮ್ಮಡಿ	ಹೃಷೀಕೇಶ

ನಾವು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಫಲ ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭಗವಂತನು ಹಂಸ, ಕೇಶವ ಮತ್ತು ಹೃಷೀಕೇಶ ಎಂಬ ಮೂರು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ (ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲೂ ದ್ವಿರೂಪನಾಗಿದ್ದು) ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಪಾದಗಳ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವನು. ರುದ್ರಾದಿ ಎಲ್ಲ ತತ್ವದೇವತೆಗಳೂ ವಾಯುದೇವರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಸದಾ ವಾಯುದೇವರಿಂದ ನಿಯಮ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮವಾಯುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸದಾ ವಿಷ್ಣುವೇ ಸಾಕ್ಷಾದ್

ನಿಯಾಮಕನಾಗಿರುವನು.

ಅಭಿಷೇಕದ ಕ್ರಮ

ಗೋಲಕತ್ರಯ ಚಿಂತನೆಯ ನಂತರ ವಿಷ್ಣುಪಾದೋದಕದಿಂದ (ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ತೀರ್ಥದಿಂದ) ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸೂಕ್ತಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಪ್ರಾಣದೇವರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹನುಮಜ್ಜಯಂತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಶೇಷ ದಿನಗಳಲ್ಲಾದರೂ ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡಬೇಕು.

ಉತ್ತಮ ಪಕ್ಷ: ಪ್ರಣವದಿಂದ ಮೂರು ಸಲ, ನಾರಾಯಣಾಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮೂವತ್ತು ಸಲ (ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ), ಹಂಸ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮೂರು ಸಲ (ಓಂ ಹಂಸಃ ಸೋಽಹಂ ಸ್ವಾಹಾ), ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ಸಲ (ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ), ವಿಷ್ಣುಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದ ಹತ್ತು ಸಲ

(ಓಂ ನಾರಾಯಣಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ವಾಸುದೇವಾಯ ಧಿಮಹಿ ತನ್ನೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್), ವಾಯುಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ನೂರೆಂಟು ಸಲ (ಅಂದರೆ ಓಂ ಪ್ರಾಣಾಯ ನಮಃ, ಓಂ ಅಪಾನಾಯ ನಮಃ, ಓಂ ವ್ಯಾನಾಯ ನಮಃ, ಓಂ ಉದಾನಾಯ ನಮಃ, ಓಂ

ಸಮಾನಾಯ ನಮಃ, ಓಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ, ಓಂ ಋತಾಯ ನಮಃ, ಓಂ ಸತ್ಯಾಯ ನಮಃ, ಓಂ ಧರ್ಮಾಯ ನಮಃ, ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ ತಲಾ ಹನ್ನೆರಡು ಸಲ), ಋಷಭಸೂಕ್ತ, ಬಳಿತ್ಥಾಸೂಕ್ತ, ಮನ್ಯುಸೂಕ್ತ ಹಾಗೂ ಪವಮಾನ ಪಂಚಸೂಕ್ತಗಳಿಂದಲೂ(ಅಂದರೆ ಪುರುಷಸೂಕ್ತ, ಪವಮಾನಸೂಕ್ತ, ನ ತಮಂಹೋ ಸೂಕ್ತ, ಇತಿ ವಾ ಸೂಕ್ತ ಮತ್ತು ಅಸ್ಯ ವಾಮೀಯ ಸೂಕ್ತಗಳಿಂದ) ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಯುಸ್ತುತಿಯಿಂದಲೂ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಧ್ಯಮ ಪಕ್ಷ: ಬಳಿತ್ಥಾಸೂಕ್ತ, ಮನ್ಯುಸೂಕ್ತ ಮತ್ತು ವಾಯುಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು

ಪೂರ್ತಿ ಹೇಳಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವುದು ಮಧ್ಯಮ ಪಕ್ಷ.

ಅಧಮ ಪಕ್ಷ: ಕಾಲಾವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಖಸ್ತುತಿಯ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಹೇಳಿ, ವಾಯುಸ್ತುತಿಯ ೧೪ನೇ ಶ್ಲೋಕ (ಮಾತರ್ಮೇ ಮಾತರಿಶ್ವನ್....) ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬಹುದು.

(ಅಭಿಷೇಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಪಠನೆಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದ ಬಳಿತ್ಥಾಸೂಕ್ತ, ಮನ್ಯುಸೂಕ್ತ, ಶ್ರೀನರಸಿಂಹ ನಖಸ್ತುತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಸ್ತುತಿಗಳ ಪೂರ್ಣಪಾಠಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥವಿಸ್ತಾರದ ಭೀತಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸೂಕ್ತಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಪವಮಾನಪಂಚಸೂಕ್ತಗಳು ಮತ್ತಿತರ ಅಭಿಷೇಕ ಸೂಕ್ತಗಳಿಗೆ ''ಸಸ್ವರ ವೇದಮಂತ್ರಾಃ'' ಇತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ.)

ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಣೆ

ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣದೇವರಿಗೆ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ತೀರ್ಥವನ್ನು

ಮೂರುಸಲ ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಲ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಗೆಂದು ಕೊಟ್ಟು, ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡಿ, ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಒರಸಿ, ದೇವರ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು.

ತಂತ್ರಸಾರೋಕ್ತ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರಿಗೆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾದ ತುಳಸಿ, ಹೂವು ಹಾಗೂ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ, ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಗೆ ಶಂಖೋದಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅನಂತರ ದೇವರ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಮೂರು ಸಲ ಕೊಡಬೇಕು. ಹರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾದ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾಣದೇವರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿಬೇಕು. ಅನಂತರ ದೇವರಿಗೆ ಪುನಃ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡಿ ಅದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಣದೇವರಿಗೆ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಖಿಲವಾಯುಸ್ತುತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿ ಮಂತ್ರಪುಷ್ಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ ಬಿಡಬೇಕು.

ಯಸ್ಯ ಸ್ಮೃತ್ಯಾ ಚ ನಾಮೋಕ್ತ್ಯಾ ತಪೋ ಪೂಜಾ ಕ್ರಿಯಾದಿಷು ।
ನ್ಯೂನಂ ಸಂಪೂರ್ಣತಾಂ ಯಾತಿ ಸದ್ಯೋ ವಂದೇ ತಮಚ್ಯುತಮ್ ॥
ಮಂತ್ರಹೀನಂ ಕ್ರಿಯಾಹೀನಂ ಭಕ್ತಿಹೀನಂ ಜಗತ್ಪತೇ ।
ಯತ್ಕೃತಂ ತು ಮಯಾ ದೇವ ಪರಿಪೂರ್ಣಂ ತದಸ್ತು ಮೇ ॥

ಅನೇನ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಮಯಾನುಷ್ಠಿತೇನ ಮನುನಾಮಕ ಶ್ರೀಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಭಿಷೇಕೇನ ಧ್ಯಾನಾವಹನಾದಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜನೇನ ಚ ಶ್ರೀಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪ್ರೀಯತಾಂ ಸುಪ್ರೀತೋ ವರದೋ ಭವತು ॥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ॥

ಅಥ ಬಳಿತ್ಥಾ ಸೂಕ್ತಮ್

ಬಳಿತ್ಥೇತಿ ಪಂಚರ್ಚಸ್ಯ ಸೂಕ್ತಸ್ಯ ಔಚಥ್ಯೋ ದೀರ್ಘತಮಾ ಭೃಗುಃ ಋಷಯಃ

ಪ್ರಾಣಾಗ್ನಿರ್ದೇವತಾ ಜಗತೀಛಂದಃ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಭಿಷೇಕೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ।

ಓಂ ಬಳಿತ್ಥಾ ತದ್ವಪುಷೇ ಧಾಯಿ ದರ್ಶತಂ ದೇವಸ್ಯ ಭರ್ಗಃ ಸಹಸೋ ಯತೋಽಜನಿ । ಯದೀಮುಪಹ್ವರತೇ ಸಾಧತೇ ಮತಿಃ ಋತಸ್ಯ ಧೇನಾ ಅನಯಂತ ಸಸ್ರುತಃ ॥ ೧ ॥ ಪೃಕ್ಷೋ ವಪುಃ ಪಿತುಮಾನ್ನಿತ್ಯ ಆ ಶಯೇ ದ್ವಿತೀಯ ಮಾ ಸಪ್ತಶಿವಾಸು ಮಾತೃಷು । ತೃತೀಯಮಸ್ಯ ವೃಷಭಸ್ಯ ದೋಹಸೇ ದಶಪ್ರಮತಿಂ ಜನಯಂತ ಯೋಷಣಃ ॥ ೨ ॥ ನಿರ್ಯದೀಂ ಬುಧ್ನಾನ್ಮಹಿಷಸ್ಯ ವರ್ಪಸ ಈಶಾನಾಸಃ ಶವಸಾ ಕ್ರಂತ ಸೂರಯಃ । ಯದೀಮನುಪ್ರದಿವೋ ಮಧ್ವ ಆಧವೇ ಗುಹಾ ಸಂತಂ ಮಾತರಿಶ್ವಾ ಮಥಾಯತಿ ॥ ೩ ॥ ಪ್ರಯತ್ಪಿತುಃ ಪರಮಾನ್ನೀಯತೇ ಪರ್ಯಾ ಪೃಕ್ಷುಧೋ ವೀರುಧೋ ದಂಸು ರೋಹತಿ । ಉಭಾ ಯದಸ್ಯ ಜನುಷಂ ಯದಿನ್ವತ ಆದಿದ್ಯವಿಷ್ಠೋ ಅಭವತ್ ಘೃಣಾ ಶುಚಿಃ ॥ ೪ ॥ ಆದಿನ್ಮಾತೄರಾವಿಶದ್ಯಾ ಸ್ವಾ ಶುಚಿರಹಿಂಸ್ಯಮಾನ ಉರ್ವಿಯಾ ವಿ ವಾವೃಧೇ ಅನು ಯತ್ಪೂರ್ವಾ

ಅರುಹತ್ಸನಾ ಜುವ್ರೋ ನಿ ನವ್ಯಸೀಷ್ವವರಾಸು ಧಾವತೇ ॥ ೫ ॥ಇತಿ ಬಳಿತ್ಥಾಸೂಕ್ತಮ್॥

ಅಥ ಮನ್ಯುಸೂಕ್ತಮ್

ಯಸ್ತೇ ಮನ್ಯೋ ಇತಿ ಸಪ್ತರ್ಚಸ್ಯ ಸೂಕ್ತಸ್ಯ ತಾಪಸೋ ಮನ್ಯುರ್ಮನ್ಯುಃ ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಆದ್ಯಾ ಜಗತೀ । ತ್ವಯಾ ಮನ್ಯೋ ಇತಿ ಸಪ್ತರ್ಚಸ್ಯ ಸೂಕ್ತಸ್ಯ ತಾಪಸೋ ಮನ್ಯುರ್ಮನ್ಯುಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಅಂತ್ಯಾಶ್ಚತಸ್ರೋ ಜಗತಃ । ಮುಖ್ಯ-ಪ್ರಾಣಾಭಿಷೇಕೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ॥

ಓಂ ಯಸ್ತೇ ಮನ್ಯೋಽವಿಧದ್ವಜ್ರ ಸಾಯಕ ಸಹ ಓಜಃ ಪುಷ್ಯತಿ ವಿಶ್ವಮಾನುಷಕ್। ಸಾಹ್ಯಾಮ ದಾಸಮಾರ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ಯುಜಾ ಸಹಸ್ಕೃತೇನ ಸಹಸಾ ಸಹಸ್ವತಾ ॥೧॥ ಮನ್ಯುರಿಂದ್ರೋ ಮನ್ಯುರೇವಾಸದೇವೋ ಮನ್ಯುರ್ಹೋತಾ ವರುಣೋ ಜಾತವೇದಾಃ । ಮನ್ಯುಂ ವಿಶ ಈಳತೇ ಮಾನುಷೀರ್ಯಾಃ ಪಾಹಿ ನೋ ಮನ್ಯೋ ತಪಸಾ ಸಜೋಷಾಃ ॥ ೨ ॥ ಅಭೀಹಿ ಮನ್ಯೋ ತವಸಸ್ತವೀಯಾನ್ ತಪಸಾ

ಯುಜಾ ವಿ ಜಹಿ ಶತ್ರೂನ್। ಅಮಿತ್ರಹಾ ವೃತ್ರಹಾ ದಸ್ಯುಹಾ ಚ ವಿಶ್ವಾವಸೂನ್ಯಾ ಭರಾತ್ವಂ ನಃ ॥ ೩ ॥ ತ್ವಂ ಹಿ ಮನ್ಯೋ ಅಭಿಭೂತ್ಯೋಜಾಃ ಸ್ವಯಂಭೂರ್ಭಾಮೋ ಅಭಿಮಾತಿಷಾಹಃ । ವಿಶ್ವಚರ್ಷಣಿಃ ಸ ಹುರಿಃ ಸಹಾವಾನಸ್ಮಾಸ್ವೋಜಃ ಪೃತನಾಸು ಧೇಹಿ ॥ ೪ ॥ ಅಭಾಗಃ ಸನ್ನಪ ಪರೇತೋ ಅಸ್ಮಿ ತವ ಕ್ರತ್ವಾ ತವಿಷಸ್ಯ ಪ್ರಚೇತಃ । ತಂ ತ್ವಾ ಮನ್ಯೋ ಅಕ್ರತುರ್ಜಿಹೀಳಾಹಂ ಸ್ವಾತನೂರ್ಬಲದೇಯಾಯ ಮೇಹಿ ॥ ೫ ॥ ಅಯಂ ತೇ ಅಸ್ಮ್ಯುಪಮೇಹ್ಯರ್ವಾಙ್ ಪ್ರತೀಚೀನಃ ಸಹುರೇ ವಿಶ್ವಧಾಯಃ। ಮನ್ಯೋ ವಜ್ರಿನ್ನಭಿ ಮಾಮಾ ವವೃತ್ಸ್ವ ಹನಾವ ದಸ್ಯೂಂರುತ ಬೋಧ್ಯಾಪೇಃ ॥೬॥ ಅಭಿ ಪ್ರೇಹಿ ದಕ್ಷಿಣತೋ ಭವಾಮೇಽಧಾ ವೃತ್ರಾಣಿ ಜಂ ಘನಾವ ಭೂರಿ । ಜುಹೋಮಿ ತೇ ಧರುಣಂ ವಧ್ವೋ ಅಗ್ರಮುಭಾ ಉಪಾಂಶು ಪ್ರಥಮಾ ಪಿಬಾವ ॥೭॥ ತ್ವಯಾ ಮನ್ಯೋ ಸರಥಮಾರುಜಂತೋ ಹರ್ಷಮಾಣಾಸೋ ಧೃಷಿತಾ ಮರುತ್ವಃ । ತಿಗ್ಮೇಷವ

ಆಯುಧಾ ಸಂಶಿಶಾನಾ ಅಭಿ ಪ್ರಯಂತು ನರೋ ಅಗ್ನಿರೂಪಾಃ ॥ ೮ ॥ ಅಗ್ನಿರಿವ ಮನ್ಯೋ ತ್ವಿಷಿತಃ ಸಹಸ್ವ ಸೇನಾನೀರ್ನಃ ಸಹುರೇ ಹೂತ ಏಧಿ । ಹತ್ವಾಯ ಶತ್ರೂನ್ ವಿಭಜಸ್ವ ವೇದ ಓಜೋ ಮಿಮಾನೋ ವಿ ಮೃಧೋ ನುದಸ್ವ ॥ ೯॥ ಸಹಸ್ವ ಮನ್ಯೋ ಅಭಿಮಾತಿಮಸ್ಮೇ ರುಜನ್ ಮೃಣನ್ ಪ್ರಮೃಣನ್ ಪ್ರೇಹಿ ಶತ್ರೂನ್। ಉಗ್ರಂ ತೇ ಪಾಜೋ ನನ್ವಾ ರುರುಧ್ರೇ ವಶೀ ವಶಂ ನಯಸ ಏಕಜತ್ವಮ್ ॥ ೧೦ ॥ ಏಕೋ ಬಹೂನಾಮಸಿ ಮನ್ಯವೀಳಿತೋ ವಿಶಂ ವಿಶಂ ಯುಧಯೇ ಸಂ ಶಿಶಾಧಿ । ಅಕೃತ್ತರುಕ್ ತ್ವಯಾ ಯುಜಾ ವಯಂ ದ್ಯುಮಂತಂ ಘೋಷಂ ವಿಜಯಾಯ ಕೃಣ್ಮಹೇ ॥ ೧೧ ॥ ವಿಜೇಷಕೃದಿಂದ್ರ ಇವಾನವಬ್ರವೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಮನ್ಯೋ ಅಧಿಪಾ ಭವೇಹ । ಪ್ರಿಯಂ ತೇ ನಾಮ ಸಹುರೇ ಗೃಣೀಮಸಿ ವಿದ್ಮಾ ತಮುತ್ಸಂ ಯತ ಆ ಬಭೂಥ ॥೧೨॥ ಆಭೂತ್ಯಾ ಸಹಜಾ ವಜ್ರಸಾಯಕ ಸಹೋ ಬಿಭರ್ಷ್ಯಭಿಭೂತ ಉತ್ತರಂ। ಕ್ರತ್ವಾ ನೋ ಮನ್ಯೋ ಸಹ ಮೇದ್ಯೇಧಿ ಮಹಾಧನಸ್ಯ ಪುರುಹೂತ

ಸಂಸೃಜಿ ॥ ೧೩ ॥ ಸಂಸೃಷ್ಟಂ ಧನಮುಭಯಂ ಸಮಾಕೃತಮಸ್ಮಭ್ಯಂ ದತ್ತಾಂ ವರುಣಶ್ಚ ಮನ್ಯುಃ । ಭಿಯಂ ದಧಾನಾ ಹೃದಯೇಷು ಶತ್ರವಃ ಪರಾಜಿತಾ ಸೋ ಅಪ ನಿ ಲಯಂತಾಮ್ ॥ ೧೪ ॥ ॥ ಇತಿ ಮನ್ಯುಸೂಕ್ತಮ್ ॥

ಅಥ ಶ್ರೀನರಸಿಂಹನಖಸ್ತುತಿಃ

ಪಾಂತ್ವಸ್ಮಾನ್ ಪುರುಹೂತವೈರಿಬಲವನ್
ಮಾತಂಗಮಾದ್ಯದ್ಘಟಾ-
ಕುಂಭೋಚ್ಚಾದ್ರಿವಿಪಾಟನಾಧಿಕಪಟು-
ಪ್ರತ್ಯೇಕವಜ್ರಾಯಿತಾಃ ।
ಶ್ರೀಮತ್ಕಂಠೀರವಾಸ್ಯ
ಪ್ರತತ ಸುನಖರಾ ದಾರಿತಾರಾತಿದೂರ
ಪ್ರಧ್ವಸ್ತಧ್ವಾಂತಶಾಂತ-

ಪ್ರವಿತತಮನಸಾ ಭಾವಿತಾ ಭೂರಿಭಾಗ್ಯೈಃ ॥ ೧ ॥

ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತಸಮಂತತೋಽಪಿ ಕಲಯನ್
ನೈವೇಶಿತುಸ್ತೇ ಸಮಂ
ಪಶ್ಯಾಮ್ಯುತ್ತಮವಸ್ತು ದೂರತರತೋಽ-
ಪಾಸ್ತಂ ರಸೋ ಯೋಽಷ್ಟಮಃ ।
ಯದ್ರೋಷೋತ್ಕರದಕ್ಷನೇತ್ರಕುಟಿಲ-
ಪ್ರಾಂತೋತ್ಥಿತಾಗ್ನಿಸ್ಫುರತ್-
ಖದ್ಯೋತೋಪಮವಿಷ್ಫುಲಿಂಗಭಸಿತಾ
ಬ್ರಹ್ಮೇಶಶಕ್ರೋತ್ಕರಾಃ ॥ ೨ ॥

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯವಿರಚಿತಾ ಶ್ರೀನರಸಿಂಹನಖಸ್ತುತಿಃ ಸಮಾಪ್ತಾ ॥

ಅಥ ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಸ್ತುತಿಃ

ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣ್ವಂಘ್ರಿನಿಷ್ಠಾ-
ತಿಗುಣಗುರುತಮಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ-
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾಚಾರ್ಯಪಾದೋ-
ಜ್ಜ್ವಲಜಲಜಲಸತ್ಪಾಂಸವೋಽಸ್ಮಾನ್ಪುನಂತು ।
ವಾಚಾಂ ಯತ್ರ ಪ್ರಣೇತ್ರೀ
ತ್ರಿಭುವನಮಹಿತಾ ಶಾರದಾ ಶಾರದೇಂದು-
ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಭದ್ರಸ್ಮಿತಶ್ರೀ-
ಧವಲಿತಕಕುಭಾ ಪ್ರೇಮಭಾರಂ ಭಭಾರ ॥ ೧ ॥

ಉತ್ಕಂಠಾಕುಂಠಕೋಲಾ-

ಹಲಜವವಿದಿತಾಜಸ್ರಸೇವಾನುವೃದ್ಧ-

ಪ್ರಾಜ್ಞಾತ್ಮಜ್ಞಾನಧೂತಾಂ-

ಧತಮಸಸುಮನೋಮೌಲಿರತ್ನಾವಲೀನಾಂ ।

ಭಕ್ತ್ಯುದ್ರೇಕಾವಗಾಢ-

ಪ್ರಘಟನಸಘಟಾತ್ಕಾರಸಂಘೃಷ್ಯಮಾಣ-

ಪ್ರಾಂತಪ್ರಾಗ್ರ್ಯಾಂಘ್ರಿಪೀಠೋ-

ತ್ಥಿತಕನಕರಜಃಪಿಂಜರಾ ರಂಜಿತಾಶಾಃ ॥೨ ॥

ಜನ್ಮಾದಿವ್ಯಾಧ್ಯುಪಾಧಿ-

ಪ್ರತಿಹಿವಿರಹಪ್ರಾಪಕಾಣಾಂ ಗುಣಾನಾಂ

ಅಗ್ರ್ಯಾಣಾಮರ್ಪಕಾಣಾಂ

ಚಿರಮುದಿತಚಿದಾನಂದ ಸಂದೋಹದಾನಾಂ ।

ಏತೇಷಾಮೇಷದೋಷ-

ಪ್ರಮುಷಿತಮನಸಾಂ ದ್ವೇಷಿಣಾಂ ದೂಷಕಾಣಾಂ

ದೈತ್ಯಾನಾಮಾರ್ತಿಮಂಧೇ

ತಮಸಿ ವಿದಧತಾಂ ಸಂಸ್ತವೇ ನಾಸ್ಮಿ ಶಕ್ತಃ ॥ ೩ ॥

ಅಸ್ಯಾವಿಷ್ಕರ್ತುಕಾಮಂ

ಕಲಿಮಲಕಲುಷೇಽಸ್ಮಿನ್ ಜನೇ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗಂ

ವಂದ್ಯಂ ಚಂದ್ರೇದ್ರರುದ್ರ-

ದ್ಯುಮಣಿಫಣಿವಯೋನಾಯಕಾದ್ಯೈರಿಹಾದ್ಯ ।

ಮಧ್ವಾಖ್ಯಂ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಂ

ಕಿಮುತ ಕೃತವತೋ ಮಾರುತಸ್ಯಾವತಾರಂ

ಪಾತಾರಂ ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯಂ

ಪದಮಪವಿಪದಃ ಪ್ರಾಪ್ತುರಾಪನ್ನ ಪುಂಸಾಂ ॥ ೪ ॥

ಉದ್ಯತ್ ವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರಚಂಡಾಂ

ನಿಜರುಚಿನಿಕರವ್ಯಾಪ್ತಲೋಕಾವಕಾಶೋ

ಬಿಭ್ರದ್ಭೀಮೋ ಭುಜೋ ಯೋಽ-

ಭ್ಯುದಿತದಿನಕರಾಭಾಂಗದಾಢ್ಯಪ್ರಕಾಂಡೇ ।

ವೀರ್ಯೋದ್ಧಾರ್ಯಾಂ ಗದಾಗ್ರ್ಯಾಂ

ಅಯಮಿಹಸುಮತಂ ವಾಯುದೇವೋ ವಿದಧ್ಯಾತ್

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಜ್ಞಾನನೇತಾ

ಯತಿವರಮಹಿತೋ ಭೂಮಿಭೂಷಾಮಣಿರ್ಮೇ ॥ ೫ ॥

ಸಂಸಾರೋತ್ತಾಪನಿತ್ಯೋ-

ಪಶಮದಸದಯಸ್ನೇಹಹಾಸಾಂಬುಪೂರ-
ಪ್ರೋದ್ಯದ್ವಿದ್ಯಾನವದ್ಯ-
ದ್ಯುತಿಮಣಿಕಿರಣಶ್ರೇಣಿಸಂಪೂರಿತಾಶಃ ।
ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕಾಧಿವಾಸೋ-
ಚಿತತರಸರಲಃ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ-
ಕ್ಷೀರಾಂಭೋಧಿರ್ವಿಭಿಂದ್ಯಾದ್
ಭವದನಭಿಮತಂ ಭೂರಿ ಮೇ ಭೂತಿಹೇತುಃ ॥ ೬ ॥
ಮೂರ್ಧನ್ಯೇಷೋಂಜಲಿರ್ಮೇ-
ದೃಢತರಮಿಹ ತೇ ಬಂಧ್ಯತೇ ಬಂಧಪಾಶ-
ಚ್ಛೇತ್ರೇ ದಾತ್ರೇ ಸುಖಾನಾಂ
ಭಜತಿ ಭುವಿ ಭವಿಷ್ಯದ್ ವಿಧಾತ್ರೇ ದ್ಯುಭರ್ತ್ರೇ ।

ಅತ್ಯಂತಂ ಸಂತತಂ ತ್ವಂ

ಪ್ರದಿಶ ಪದಯುಗೇ ಹಂತ ಸಂತಾಪಭಾಜಾಂ

ಅಸ್ಮಾಕಂ ಭಕ್ತಿಮೇಕಾಂ

ಭಗವತ ಉತ ತೇ ಮಾಧವಸ್ಯಾಥ ವಾಯೋಃ ॥ ೭ ॥

ಸಾಭ್ರೋಷ್ಣಾಭೀಶುಶುಭ್ರ-

ಪ್ರಭಮಭಯ ನಭೋ ಭೂರಿಭೂಭೃದ್ವಿಭೂತಿ-

ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣುರ್ಭೂರ್ಋಭೂಣಾಂ

ಭವನಮಪಿ ವಿಭೋಽಭೇದಿ ಬಭ್ರೇ ಬಭೂವೇ ।

ಯೇನ ಭ್ರೂವಿಭ್ರಮಸ್ತೇ

ಭ್ರಮಯತು ಸುಭೃಶಂ ಬಭ್ರುವದ್ದುರ್ಭೃತಾಶಾನ್

ಭ್ರಾಂತಿರ್ಭೇದಾವಭಾಸ-

ಸ್ಥಿತಿ ಭಯಮಭಿಭೂರ್ಭೋಕ್ತ್ಯತೋ ಮಾಯಿ ಭಿಕ್ಷೂನ್॥೮॥

ಯೇಽಮುಂ ಭಾವಂ ಭಜಂತೇ

ಸುರಮುಖಸುಜನಾರಾಧಿತಂ ತೇ ತೃತೀಯಂ

ಭಾಸಂತೇ ಭಾಸುರೈಸ್ತೇ

ಸಹಚರಚಲಿತೈಶ್ಚಾಮರೈಶ್ಚಾರುವೇಷಾಃ ।

ವೈಕುಂಠೇ ಕಂಠಲಗ್ನ-

ಸ್ಥಿರಶುಚಿವಿಲಸತ್ಕಾಂತಿತಾರುಣ್ಯಲೀಲಾ-

ಲಾವಣ್ಯಾಪೂರ್ಣಕಾಂತಾ-

ಕುಚಭರಸುಲಭಾಶ್ಲೇಷಸಂಮೋದಸಾಂದ್ರಾಃ ॥ ೯ ॥

ಆನಂದಾನ್ ಮಂದಮಂದಾ

ದದತಿ ಹಿ ಮರುತಃ ಕುಂದಮಂದಾರನಂದ್ಯಾ-

ವರ್ತಾಮೋದಾನ್ ದಧಾನಾ

ಮೃದುಪದಮುದಿತೋದ್ಗೀತಕೈಃ ಸುಂದರೀಣಾಂ ।

ವೃಂದೈರಾವಂದ್ಯಮುಕ್ತೇಂ-

ದ್ವಹಿಮಗುಮದನಾಹೀಂದ್ರದೇವೇಂದ್ರಸೇವ್ಯೇ

ಮೌಕುಂದೇ ಮಂದಿರೇऽಸ್ಮಿನ್

ಅವಿರತಮುದಯನ್ಮೋದಿನಾಂ ದೇವದೇವ ॥ ೧೦ ॥

ಉತ್ತಪ್ತಾತ್ಯುತ್ಕಟತ್ವಿಟ್

ಪ್ರಕಟಕಟಕಟಧ್ವಾನಸಂಘಟ್ಟನೋದ್ಯದ್-

ವಿದ್ಯುದ್ವ್ಯೂಢಸ್ಫುಲಿಂಗ-

ಪ್ರಕರವಿಕಿರಣೋತ್ಕ್ವಥಿತೇ ಬಾಧಿತಾಂಗಾನ್ ।

ಉದ್ಗಾಢಂ ಪಾತ್ಯಮಾನಾ

ತಮಸಿ ತತ ಇತಃ ಕಿಕರ್ರೈಃ ಪಂಕಿಲೇ ತೇ

ಪಂಕ್ತಿಗ್ರ್ರ್ವಾಣಾಂ ಗರಿಮ್ಣಾ

ಗ್ಲಪಯತಿ ಹಿ ಭವದ್ದ್ವೇಷಿಣೋ ವಿದ್ವದಾದ್ಯ ॥ ೧೧ ॥

ಅಸ್ಮಿನ್ನಸ್ಮದ್ಗುರೂಣಾಂ

ಹರಿಚರಣಚಿರಧ್ಯಾನಸನ್ಮಂಗಲಾನಾಂ

ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಪಾರ್ಶ್ವಭೂಮಿಂ

ಧೃತರಣರಣಿಕಸ್ವರ್ಗಿಸೇವ್ಯಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಃ ।

ಯಸ್ತೂದಾಸ್ತೇ ಸ ಆಸ್ತೇ

ಅಧಿಭವಮಸುಲಭಕ್ಲೇಶನಿರ್ಮೋಕಮಸ್ತ-

ಪ್ರಾಯಾನಂದಂ ಕಥಂಚಿತ್

ನ ವಸತಿ ಸತತಂ ಪಂಚಕಷ್ಟೇಽತಿ ಕಷ್ಟೇ ॥ ೧೨ ॥

ಕ್ಷುತ್ಕ್ಷಾಮಾನ್ ರೂಕ್ಷರಕ್ಷೋ-
ರದಖರನಖರಕ್ಷುಣ್ಣವಿಕ್ಷೋಭಿತಾಕ್ಷಾನ್
ಆಮಗ್ನಾನಂಧಕೂಪೇ
ಕ್ಷುರಮುಖಮುಖರೈಃ ಪಕ್ಷಿಭಿರ್ವಿಕ್ಷತಾಂಗಾನ್ ।
ಪೂಯಾಸೃಙ್ಮೂತ್ರ ವಿಷ್ಠಾ-
ಕ್ರಿಮಿಕುಲಕಲಿಲೇ ತತ್ಕ್ಷಣಕ್ಷಿಪ್ತಶಕ್ತ್ಯಾ-
ದ್ಯಸ್ತ್ರವ್ರಾತಾರ್ದಿತಾಂಸ್ತ್ವದ್-
ದ್ವಿಷ ಉಪಜಿಹತೇ ವಜ್ರಕಲ್ಪಾ ಜಲೂಕಾಃ ॥ ೧೩ ॥
ಮಾತರ್ಮೇ ಮಾತರಿಶ್ವನ್
ಪಿತುರತುಲಗುರೋ ಭ್ರಾತರಿಷ್ಟಾಪ್ತಬಂಧೋ
ಸ್ವಾಮಿನ್ ಸರ್ವಾಂತರಾತ್ಮನ್

ಅಜರ ಜರಯಿತರ್ಜನ್ಮಮೃತ್ಯಾಮಯಾನಾಂ ।
ಗೋವಿಂದೇ ದೇಹಿ ಭಕ್ತಿಂ
ಭವತಿ ಚ ಭಗವನ್ನೂರ್ಜಿತಾಂ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಾಂ
ನಿರ್ವ್ಯಾಜಾಂ ನಿಶ್ಚಲಾಂ ಸದ್-
ಗುಣಗಣಬೃಹತೀಂ ಶಾಶ್ವತೀಮಾಶು ದೇವ ॥ ೧೪ ॥
ವಿಷ್ಣೋರತ್ಯುತ್ತಮತ್ವಾದ್
ಅಖಿಲಗುಣಗಣೈಸ್ತತ್ರ ಭಕ್ತಿಂ ಗರಿಷ್ಠಾಂ
ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟೇ ಶ್ರೀಧರಾಭ್ಯಾಂ
ಅಮುಮಥ ಪರಿವಾರಾತ್ಮನಾ ಸೇವಕೇಷು ।
ಯಃ ಸಂಧತ್ತೇ ವಿರಿಂಚಿ-
ಶ್ವಸನವಿಹಗಪಾನಂತರುದ್ರೇಂದ್ರಪೂರ್ವೇ-

ಷ್ವಾಧ್ಯಾಯಂಸ್ತಾರತಮ್ಯಂ

ಸ್ಫುಟಮವತಿ ಸದಾ ವಾಯುರಸ್ಮದ್ಗುರುಸ್ತಂ ॥ ೧೫ ॥

ತತ್ವಜ್ಞಾನ್ ಮುಕ್ತಿಭಾಜಃ

ಸುಖಯಸಿ ಹಿ ಗುರೋ ಯೋಗ್ಯತಾತಾರತಮ್ಯಾದ್

ಆಧತ್ಸೇ ಮಿಶ್ರಬುದ್ಧೀಂ-

ಸ್ತ್ರಿದಿವನಿರಯಭೂಗೋಚರಾನ್ನಿತ್ಯಬದ್ಧಾನ್ ।

ತಾಮಿಸ್ರಾಂಧಾಧಿಕಾಖ್ಯೇ

ತಮಸಿ ಸುಬಹುಲಂ ದುಃಖಯಸ್ಯನ್ಯಥಾಜ್ಞಾನ್

ವಿಷ್ಣೋರಾಜ್ಞಾಭಿರಿತ್ಥಂ

ಶ್ರುತಿಶತಮಿತಿಹಾಸಾದಿ ಚಾಕರ್ಣಯಾಮಃ ॥ ೧೬ ॥

ವಂದೇಹಂ ತಂ ಹನೂಮಾನ್

ಇತಿ ಮಹಿತಮಹಾಪೌರುಷೋ ಬಾಹುಶಾಲೀ
ಖ್ಯಾತಸ್ತೇಽಗ್ರ್ಯೋಽವತಾರಃ
ಸಹಿತ ಇಹ ಬಹು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿಧರ್ಮೈಃ ।
ಸಸ್ನೇಹಾನಾಂ ಸಹಸ್ವಾನ್
ಅಹರಹರಹಿತಂ ನಿರ್ದಹನ್ ದೇಹಭಾಜಾಂ
ಅಂಹೋಮೋಹಾಪಹೋ ಯಃ
ಸ್ಪೃಹಯತಿ ಮಹತೀಂ ಭಕ್ತಿಮದ್ಯಾಪಿ ರಾಮೇ ॥ ೧೭ ॥
ಪ್ರಾಕ್ ಪಂಚಾಶತ್ಸಹಸ್ರೈಃ
ವ್ಯವಹಿತಮಹಿತಂ ಯೋಜನೈಃ ಪರ್ವತಂ ತ್ವಂ
ಯಾವತ್ ಸಂಜೀವನಾದ್ಯೌ-
ಷಧನಿಧಿಮಧಿಕಪ್ರಾಣ ಲಂಕಾಮನೈಷೀಃ ।

ಅದ್ರಾಕ್ಷೀದುತ್ಪತಂತಂ
ತತ ಉತ ಗಿರಿಮುತ್ಪಾಟಯಂತಂ ಗೃಹೀತ್ವಾऽऽ-
ಯಾಂತಂ ಖೇ ರಾಘವಾಂಘ್ರೌ
ಪ್ರಣತಮಪಿ ತದೈಕಕ್ಷಣೇ ತ್ವಾಂ ಹಿ ಲೋಕಃ ॥ ೧೮ ॥
ಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಪಶ್ಚಾತ್ ಸಲೀಲಂ
ಶತಮತುಲಮತೇ ಯೋಜನಾನಾಂ ಸ ಉಚ್ಚೈಃ
ತಾವದ್ ವಿಸ್ತಾರವಾಂಶ್ಚಾ-
ಪ್ಯುಪಲಲವ ಇವ ವ್ಯಗ್ರಬುದ್ಧ್ಯಾ ತ್ವಯಾತಃ ।
ಸ್ವಸ್ವಸ್ಥಾನಸ್ಥಿತಾತಿ-
ಸ್ಥಿರಶಕಲಶಿಲಾಜಾಲಸಂಶ್ಲೇಷನಷ್ಟ-
ಚ್ಛೇದಾಂಕಃ ಪ್ರಾಗಿವಾಭೂತ್

ಕಪಿವರವಪುಷಸ್ತೇ ನಮಃ ಕೌಶಲಾಯ ॥ ೧೯ ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುಷ್ಟಾದಿಪೋರಃ

ಸ್ಫುಟಿತಕನಕ ಸದ್ವರ್ಮಘೃಷ್ಟಾಸ್ಥಿಕೂಟಂ

ನಿಷ್ಪಿಷ್ಟಂ ಹಾಟಕಾದ್ರಿ-

ಪ್ರಕಟತಟತಟಾಕಾತಿಶಂಕೋ ಜನೋಽಭೂತ್ ।

ಯೇನಾಜೌ ರಾವಣಾರಿ-

ಪ್ರಿಯನಟನಪಟುರ್ಮುಷ್ಟಿರಿಷ್ಟಂ ಪ್ರದೇಷ್ಟುಂ

ಕಿಂ ನೇಷ್ಟೇ ಮೇ ಸ ತೇಽಷ್ಟಾ-

ಪದಕಟಕತಟಿತ್ಕೋಟಿಭಾಮೃಷ್ಟಕಾಷ್ಠಃ ॥ ೨೦ ॥

ದೇವ್ಯಾದೇಶಪ್ರಣೀತಿ-

ದ್ರುಹಿಣಹರವರಾವಧ್ಯರಕ್ಷೋವಿಘಾತಾ-

ದ್ವ್ಯಾಸೇವ್ರೋದ್ಯದ್ದಯಾರ್ದ್ರಃ

ಸಹಭುಜಮಕರೋದ್ದ್ರಾಮನಾಮಾ ಮುಕುಂದಃ ।

ದುಷ್ಪ್ರಾಪೇ ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯೇ

ಕರತಲಮತುಲಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ವಿನ್ಯಸ್ಯ ಧನ್ಯಂ

ತನ್ವನ್ ಭೂಯಃ ಪ್ರಭೂತ-

ಪ್ರಣಯವಿಕಸಿತಾಬ್ಜೇಕ್ಷಣಸ್ತ್ವೇಕ್ಷಮಾಣಃ ॥ ೨೧ ॥

ಜಘ್ನೇ ನಿಘ್ನೇನ ವಿಘ್ನೋ

ಬಹುಲಬಲಬಕಧ್ವಂಸನಾದ್ ಯೇನ ಶೋಚದ್

ವಿಪ್ರಾನುಕ್ರೋಶಪಾಶೈಃ

ಅಸುವಿಧೃತಿಸುಖಸ್ಯೈಕಚಕ್ರಾಜನಾನಾಂ ।

ತಸ್ಮೈ ತೇ ದೇವ ಕುರ್ಮಃ

ಕುರುಕುಲಪತಯೇ ಕರ್ಮಣಾ ಚ ಪ್ರಣಾಮಾನ್

ಕಿರ್ಮೀರಂ ದುರ್ಮತೀನಾಂ

ಪ್ರಥಮಮಥ ಚೋ ನರ್ಮಣಾ ನಿರ್ಮಮಾಥ ॥ ೨೨ ॥

ನಿರ್ಮೃದ್ನನ್ನತ್ಯಯತ್ನಂ

ವಿಜರವರ ಜರಾಸಂಧಕಾಯಾಸ್ಥಿಸಂಧೀನ್

ಯುದ್ಧೇ ತ್ವಂ ಸ್ವಧ್ವರೇ ವಾ

ಪಶುಮಿವ ದಮಯನ್ ವಿಷ್ಣುಪಕ್ಷದ್ವಿಡೀಶಂ ।

ಯಾವತ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಭೂತಂ

ನಿಖಿಲಮಖಭುಜಂ ತರ್ಪಯಾಮಾಸಿಥಾಸೌ

ತಾವತ್ಯಾಽಽಯೋಜಿ ತೃಪ್ತ್ಯಾ

ಕಿಮು ವದ ಭಗವನ್ ರಾಜಸೂಯಾಶ್ವಮೇಧೇ ॥ ೨೩ ॥

ಕ್ಷ್ವೇಲಾಕ್ಷೀಣಾಟ್ಟಹಾಸಂ

ತವ ರಣಮರಿಹನ್ನುದ್ಗದೋದ್ದಾಮಬಾಹೋ

ಬಹ್ವಕ್ಷೋಹಿಣ್ಯನೀಕ-

ಕ್ಷಪಣಸುನಿಪುಣಂ ಯಸ್ಯ ಸರ್ವೋತ್ತಮಸ್ಯ ।

ಶುಶ್ರೂಶಾರ್ಥಂ ಚಕರ್ಥ

ಸ್ವಯಮಯಮಿಹ ಸಂವಕ್ತುಮಾನಂದತೀರ್ಥ-

ಶ್ರೀಮನ್ನಾಮನ್ ಸಮರ್ಥಃ

ತ್ವಮಪಿ ಹಿ ಯುವಯೋಃ ಪಾದಪದ್ಮಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ॥ ೨೪ ॥

ದ್ರುಹ್ಯಂತೀಂ ಹೃದ್ರುಹಂ ಮಾಂ

ದ್ರುತಮನಿಲ ಬಲಾದ್ದ್ರಾವಯಂತೀಮವಿದ್ಯಾ-

ನಿದ್ರಾಂ ವಿದ್ರಾವ್ಯ ಸದ್ಯೋ

ರಚನಪಟುಮಥಾಪಾದ್ಯ ವಿದ್ಯಾಸಮುದ್ರ ।
ವಾಗ್ದೇವೀ ಸಾ ಸುವಿದ್ಯಾ-
ದ್ರವಿಣದ ವಿದಿತಾ ದ್ರೌಪದೀರುದ್ರಪತ್ನ್ಯಾ-
ದ್ಯುದ್ರಿಕ್ತಾ ದ್ರಾಗಭದ್ರಾದ್
ರಹಯತು ದಯಿತಾ ಪೂರ್ವಭೀಮಾಜ್ಞಯಾ ತೇ ॥ ೨೫ ॥
ಯಾಭ್ಯಾಂ ಶುಶ್ರೂಷರಾಸೀಃ
ಕುರುಕುಲಜನನೇ ಕ್ಷತ್ರವಿಪ್ರೋದಿತಾಭ್ಯಾಂ
ಬ್ರಹ್ಮಭ್ಯಾಂ ಬೃಂಹಿತಾಭ್ಯಾಂ
ಚಿತಿಸುಖವಪುಷಾ ಕೃಷ್ಣನಾಮಾಸ್ಪದಾಭ್ಯಾಂ ।
ನಿರ್ಭೇದಾಭ್ಯಾಂ ವಿಶೇಷಾದ್
ದ್ವಿವಚನವಿಷಯಾಭ್ಯಾಮುಭಾಭ್ಯಾಮಮೂಭ್ಯಾಂ

ತುಭ್ಯಂ ಚ ಕ್ಷೇಮದೇಭ್ಯಃ

ಸರಜಸಿವಿಲಸಲ್ಲೋಚನೇಭ್ಯೋ ನಮೋಽಸ್ತು ॥ ೨೬ ॥

ಗಚ್ಛನ್ ಸೌಗಂಧಿಕಾರ್ಥಂ

ಪಥಿ ಸ ಹನುಮತಃ ಪುಚ್ಛಮಚ್ಛಸ್ಯ ಭೀಮಃ

ಪ್ರೋದ್ಧರ್ತುಂ ನಾಶಕತ್ ಸ

ತ್ವಮುಮುರುವಪುಷಾ ಭೀಷಯಾಮಾಸ ಚೇತಿ ।

ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನೌಜಸೋಸ್ತೇ

ಗುರುತಮವಪುಷೋಃ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ

ಕ್ರೀಡಾಮಾತ್ರಂ ತದೇತತ್

ಪ್ರಮದದ ಸುಧಿಯಾಂ ಮೋಹಕ ದ್ವೇಷಭಾಜಾಂ ॥ ೨೭ ॥

ಬಹ್ವೀ ಕೋಟೀರಟೀಕಃ

ಕುಟಿಲಕಟುಮತೀನ್ ಉತ್ಕಟಾಟೋಪಕೋಪಾನ್
ದ್ರಾಕ್ ಚ ತ್ವಂ ಸತ್ವರತ್ವಾತ್
ಶರಣದ ಗದಯಾ ಪೋಥಯಾಮಾಸಿಥಾರೀನ್ ।
ಉನ್ಮಥ್ಯಾತಥ್ಯಮಿಥ್ಯಾ-
ತ್ವವಚನವಚನಾನ್ ಉತ್ಪಥಸ್ಥಾಂಸ್ತಥಾನ್ಯಾನ್
ಪ್ರಾಯಚ್ಛಃ ಸ್ವಪ್ರಿಯಾಯೈ
ಪ್ರಿಯತಮಕುಸುಮಂ ಪ್ರಾಣ ತಸ್ಮೈ ನಮಸ್ತೇ ॥ ೨೮ ॥
ದೇಹಾದುತ್ಕ್ರಾಮಿತಾನಾಂ
ಅಧಿಪತಿರಸತಾಂ ಅಕ್ರಮಾದ್ ವಕ್ರಬುದ್ಧಿಃ
ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕ್ರೋಧೈಕವಶ್ಯಃ
ಕ್ರಿಮಿರಿವ ಮಣಿಮಾನ್ ದುಷ್ಕೃತೀ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ।

ಚಕ್ರೇ ಭೂಚಕ್ರಮೇತ್ಯ

ಕ್ರಕಚಮಿವ ಸತಾಂ ಚೇತಸಃ ಕಷ್ಟಶಾಸ್ತ್ರಂ

ದುಸ್ತರ್ಕಂ ಚಕ್ರಪಾಣೇ-

ರ್ಗುಣಗಣವಿರಹಂ ಜೀವತಾಂ ಚಾಧಿಕೃತ್ಯ ॥ ೨೯ ॥

ತದ್ದುಷ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾನುಸಾರಾತ್

ಕತಿಪಯಕುನರೈರಾದೃತೋಽನ್ಯೈರ್ವಿಸೃಷ್ಟೋ

ಬ್ರಹ್ಮಾಹಂ ನಿರ್ಗುಣೋಽಹಂ

ವಿತಥಮಿದಮಿತಿ ಹ್ಯೇಷ ಪಾಷಂಡವಾದಃ ।

ತದ್ಯುಕ್ತ್ಯಾಭಾಸಜಾಲ-

ಪ್ರಸರವಿಷತರೂದ್ದಾಹದಕ್ಷಪ್ರಮಾಣ-

ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಾಧರೋಽಗ್ನಿಃ

ಪವನ ವಿಜಯತೇ ತೇಽವತಾರಸ್ತೃತೀಯಃ ॥ ೩೦ ॥

ಆಕ್ರೋಶಂತೋ ನಿರಾಶಾ

ಭಯಭರವಿವಶಸ್ವಾಶಯಾಶ್ಛಿನ್ನದರ್ಪಾ

ವಾಶಂತೋ ದೇಶನಾಶ-

ಸ್ಥಿತಿ ಬತ ಕುಧಿಯಾಂ ನಾಶಮಾಶಾ ದಶಾಶು ।

ಧಾವಂತೋಽಶ್ಲೀಲಶೀಲಾ

ವಿತಥಶಪಥಶಾಪಾಶಿವಾಃ ಶಾಂತಶೌರ್ಯಾ-

ಸ್ತ್ವದ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸಿಂಹನಾದೇ

ಸಪದಿ ದದೃಶಿರೇ ಮಾಯಿಗೋಮಾಯವಸ್ತೇ ॥ ೩೧ ॥

ತ್ರಿಷ್ವಪ್ಯೇವಾವತಾರೇ-

ಷ್ವರಿಭಿರಪಘೃಣಂ ಹಿಂಸಿತೋ ನಿರ್ವಿಕಾರಃ

ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಃ
ಸಕಲಗುಣಗಣಾಪೂರ್ಣರೂಪಪ್ರಗಲ್ಭಃ ।
ಸ್ವಚ್ಛಃ ಸ್ವಚ್ಛಂದಮೃತ್ಯುಃ
ಸುಖಯಸಿ ಸುಜನಂ ದೇವ ಕಿಂ ಚಿತ್ರಮತ್ರ
ತ್ರಾತಾ ಯಸ್ಯ ತ್ರಿಧಾಮಾ
ಜಗದುತ ವಶಗಂ ಕಿಂಕರಾಃ ಶಂಕರಾದ್ಯಾಃ ॥ ೩೨ ॥
ಉದ್ಯನ್ಮಂದಸ್ಮಿತಶ್ರೀ-
ಮೃದುಮಧುಮಧುರಾಲಾಪಪೀಯೂಷಧಾರಾ-
ಪೂರಾಸೇಕೋಪಶಾಂತಾ-
ಸುಖಸುಜನಮನೋಲೋಚನಾಪೀಯಮಾನಂ ।
ಸಂದ್ರಕ್ಷ್ಯೇ ಸುಂದರಂ ಸಂ-

ದುಹದಿಹ ಮಹದಾನಂದಮಾನಂದತೀರ್ಥ-
ಶ್ರೀಮದ್ವಕ್ತ್ರೇಂದುಬಿಂಬಂ
ದುರಿತನುದುದಿತಂ ನಿತ್ಯದಾಹಂ ಕದಾ ನು ॥ ೩೩ ॥
ಪ್ರಾಚೀನಾಚೀರ್ಣಪುಣ್ಯೋ-
ಚ್ಚಯಚತುರತರಾಚಾರತಶ್ಚಾರುಚಿತ್ತಾನ್
ಅತ್ಯುಚ್ಚಾಂ ರೋಚಯಂತೀಂ
ಶ್ರುತಿಚಿತವಚನಾಂ ಶ್ರಾವಕಾಂಶ್ಚೋದ್ಯಚುಂಚೂನ್ ।
ವ್ಯಾಖ್ಯಾಮುತ್ಖಾತದುಃಖಾಂ
ಚಿರಮುಚಿತಮಹಾಚಾರ್ಯ ಚಿಂತಾರತಾಂಸ್ತೇ
ಚಿತ್ರಾಂ ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರ ಕರ್ತ-
ಶ್ಚರಣಪರಿಚರಾಂಛ್ರಾವಯಾಸ್ಮಾಂಶ್ಚ ಕಿಂಚಿತ್ ॥ ೩೪ ॥

ಪೀಠೇ ರತ್ನೋಪಕ್ಲೃಪ್ತೇ

ರುಚಿರರುಚಿಮಣಿಜ್ಯೋತಿಷಾ ಸನ್ನಿಷಣ್ಣಂ

ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಭಾವಿನಂ ತ್ವಾಂ

ಜ್ವಲತಿ ನಿಜಪದೇ ವೈದಿಕಾದ್ಯಾ ಹಿ ವಿದ್ಯಾಃ ।

ಸೇವಂತೇ ಮೂರ್ತಿಮತ್ಯಃ

ಸುಚರಿತ ಚರಿತಂ ಭಾತಿ ಗಂಧರ್ವಗೀತಂ

ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ದೇವ ಸಂಸ-

ತ್ಸ್ವಪಿ ತವ ಭಗವನ್ ನರ್ತಿತದ್ಯೋವಧೂಷು ॥ ೩೫ ॥

ಸಾನುಕ್ರೋಶೈರಜಸ್ರಂ

ಜನಿಮೃತಿನಿರಯಾದ್ಯೂರ್ಮಿಮಾಲಾವಿಲೇಽಸ್ಮಿನ್

ಸಂಸಾರಾಬ್ಧೌ ನಿಮಗ್ನಾನ್

ಶರಣಮಶರಣಾನಿಟ್ಥತೋ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಜಂತೂನ್ ।
ಯುಷ್ಮಾಭಿಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಃ ಸನ್
ಜಲನಿಧಿಶಯನಃ ಸತ್ಯವತ್ಯಾಂ ಮಹರ್ಷೇಃ
ವ್ಯಕ್ತಶ್ಚಿನ್ಮಾತ್ರಮೂರ್ತಿ-
ರ್ನ ಖಲು ಭಗವತಃ ಪ್ರಾಕೃತೋ ಜಾತು ದೇಹಃ ॥ ೩೬ ॥
ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತಂ ಸಮಸ್ತ-
ಶ್ರುತಿಗತಮಧಮೈಃ ರತ್ನಪೂಗಂ ಯಥಾಂಧೈಃ
ಅರ್ಥಂ ಲೋಕೋಪಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯೈ
ಗುಣಗಣನಿಲಯಃ ಸೂತ್ರಯಾಮಾಸ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ।
ಯೋಽಸೌ ವ್ಯಾಸಾಭಿಧಾನ-
ಸ್ತಮಹಮಹರಹರ್ಭಕ್ತಿತಸ್ತತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್

ಸದ್ಯೋ ವಿದ್ಯೋಪಲಬ್ಧ್ಯೈ

ಗುರುತಮಮಗುರುಂ ದೇವದೇವಂ ನಮಾಮಿ ॥ ೩೭ ॥

ಆಜ್ಞಾಮನ್ಯೈರಧಾರ್ಯಾಂ

ಶಿರಸಿ ಪರಿಸರದ್ರಶ್ಮಿ ಕೋಟೀರಕೋಟೌ

ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಾ

ದಧದನುಸರಣಾದರ್ಥಿತೋ ದೇವಸಂಘೈಃ ।

ಭೂಮಾವಾಗತ್ಯ ಭೂಮನ್

ಅಸುಕರಮಕರೋರ್ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಸ್ಯ ಭಾಷ್ಯಂ

ದುರ್ಭಾಷ್ಯಂ ವ್ಯಸ್ಯ ದಸ್ಯೋ-

ರ್ಮಣಿಮತ ಉದಿತಂ ವೇದಸದ್ಯುಕ್ತಿಭಿಸ್ತ್ವಂ ॥ ೩೮ ॥

ಭೂತ್ವಾ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ವಿಶುದ್ಧೇ

ದ್ವಿಜಗಣನಿಲಯೇ ರೌಪ್ಯಪೀಠಾಭಿಧಾನೇ
ತತ್ರಾಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಜಾತಿ-
ಸ್ತ್ರಿಭುವನವಿಶದೇ ಮಧ್ಯಗೇಹಾಖ್ಯಗೇಹೇ ।
ಪಾರಿವ್ರಾಜ್ಯಾಧಿರಾಜಃ
ಪುನರಪಿ ಬದರೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ನತ್ವಾ
ಕೃತ್ವಾ ಭಾಷ್ಯಾಣಿ ಸಮ್ಯಗ್
ವ್ಯತನುತ ಚ ಭವಾನ್ ಭಾರತಾರ್ಥಪ್ರಕಾಶಂ ॥ ೩೯ ॥
ವಂದೇ ತಂ ತ್ವಾ ಸುಪೂರ್ಣ-
ಪ್ರಮತಿಮನುದಿನಾಸೇವಿತಂ ದೇವವೃಂದೈ-
ರ್ವಂದೇ ವಂದಾರುಮೀಶೇ
ಶ್ರಿಯ ಉತ ನಿಯತಂ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಂ ।

ವಂದೇ ಮಂದಾಕಿನೀಸತ್-
ಸರಿದಮಲಜಲಾಸೇಕಸಾಧಿಕ್ಯಸಂಗಂ
ವಂದೇಽಹಂ ದೇವ ಭಕ್ತ್ಯಾ
ಭವಭಯದಹನಂ ಸಜ್ಜನಾನ್ ಮೋದಯಂತಂ ॥ ೪೦ ॥
ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಖ್ಯಸೂರೇಃ
ಸುತ ಇತಿ ಸುಭೃಶಂ ಕೇಶವಾನಂದತೀರ್ಥ-
ಶ್ರೀಮತ್ಪಾದಾಬ್ಜಭಕ್ತಃ
ಸ್ತುತಿಮಕೃತ ಹರೇರ್ವಾಯುದೇವಸ್ಯ ಚಾಸ್ಯ ।
ತತ್ಪಾದಾರ್ಚಾದರೇಣ
ಗ್ರಥಿತಪದಲಸನ್ಮಾಲಯಾ ತ್ವೇತಯಾ ಯೇ
ಸಂರಾಧ್ಯಾಮೂ ನಮಂತಿ

ಪ್ರತತ ಮತಿಗುಣಾ ಮುಕ್ತಿಮೇತೇ ವ್ರಜಂತಿ ॥ ೪೧ ॥

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯವಿರಚಿತಾ ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಸ್ತುತಿಃ ॥

ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಸ್ತುತಿ ಪುರಶ್ಚರಣೆ ಕ್ರಮ

ಸಂಕಲ್ಪ: ಆಚಮನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇಶಕಾಲಾದಿಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ, 'ತತ್ತದಭೀಷ್ಟ ಫಲಸಿದ್ಧಿದ್ವಾರಾ ಶ್ರೀಹರಿವಾಯು ಪ್ರಸಾದ ಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ವಾಯುಸ್ತುತಿ ಪುರಶ್ಚರಣಾಖ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯೆ' ಎಂಬುದಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, "ಅಸ್ಯ ಶ್ರೀವಾಯುಸ್ತುತಿ ಮಹಾಮಂತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಾಃ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಶ್ಚ ಋಷಯಃ । ಪ್ರಕೃತೀಛ್ಛಂದಃ । ಶ್ರೀಹರಿವಾಯೂ ದೇವತಾ । ಶ್ರೀಹರಿವಾಯು ಪ್ರಸಾದ ಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥೇ ಪುರಶ್ಚರಣ ಜಪೇ ವಿನಿಯೋಗಃ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು.

ಷಡಂಗ ನ್ಯಾಸ: ಓಂ ಪ್ರಾಣಾಯ ನಮಃ । ಓಂ ಅಪಾನಾಯ ನಮಃ । ಓಂ

ವ್ಯಾನಾಯ ನಮಃ । ಓಂ ಉದಾನಾಯ ನಮಃ । ಓಂ ಸಮಾನಾಯ ನಮಃ ॥

ಓಂ ಪ್ರಾಣಾಯ ಹೃದಯಾಯ ನಮಃ । ಅಪಾನಾಯ ಶಿರಸೇ ಸ್ವಾಹಾ । ವ್ಯಾನಾಯ ಶಿಖಾಯೈ ವೌಷಟ್ । ಉದಾನಾಯ ಕವಚಾಯ ಹುಂ । ಸಮಾನಾಯ ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ವಷಟ್ । ಆತ್ಮನೇ ಅಸ್ತ್ರಾಯ ಫಟ್ ॥

ಧ್ಯಾನ:

ಉದ್ಯದ್ರವಿಪ್ರಕರಸನ್ನಿಭಮಚ್ಯುತಾಂಕೇ

ಸ್ವಾಸೀನಮಸ್ಯನುತಿನಿತ್ಯವಚಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ।

ಧ್ಯಾಯೇದ್ಗದಾಭಯಕರಂ ಸುಕೃತಾಂಜಲಿಂ ತಂ

ಪ್ರಾಣಂ ಯಥೇಷ್ಟತನುಮುನ್ನತಕರ್ಮಶಕ್ತಿಂ ॥

ಮೊದಲು ನಖಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಪಠಿಸಿ ನಂತರ ವಾಯುಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಅಭೀಷ್ಟವಾದ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಪಠಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ

ವಾಯುಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಠಿಸಬೇಕು. ಪುನಃ ನಖಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಏಳು ಸಲ ಜಪ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಏಳು ದಿನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ ಒಂದು ಪುರಶ್ಚರಣವಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ತರ್ಪಣ, ಹೋಮ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾರಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ ಬಿಡಬೇಕು.

ಪುರಶ್ಚರಣೆಯ ಫಲ

ಶ್ಲೋಕ	ಫಲ	ಶ್ಲೋಕ	ಫಲ
೧	ವಾಕ್ ಸಿದ್ಧಿ	೨.	ಪ್ರಜ್ಞಾ ಸಿದ್ಧಿ
೩.	ಆದಿ ವ್ಯಾಧಿ ಪರಿಹಾರ	೪.	ಜಯಸಿದ್ಧಿ, ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿ

೫. ಪರಾಕ್ರಮ, ಬುದ್ಧಿವೈಶದ್ಯ	೬. ಸ್ನೇಹ ಲಾಭ
೭. ಬಂಧಮೋಕ್ಷ, ಶರೀರದಾರ್ಢ್ಯ೮.	ಉನ್ಮಾದ ಪರಿಹಾರ
೯. ಸ್ತ್ರೀಯು ವಶಳಾಗುವಳು	೧೦. ಸಂತಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಸುಖ ಪ್ರಾಪ್ತಿ
೧೧. ಶತ್ರು ಜಯ	೧೨. ಕ್ಲೇಶ ಪರಿಹಾರ
೧೩. ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಪರಿಹಾರ	೧೪. ಪಿತೃ ಮಾತೃ ಭಕ್ತಿ
೧೫. ಹರಿ ಭಕ್ತಿ ಸಿದ್ಧಿ	೧೬. ಮೋಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಿ
೧೭. ಶೌರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ	೧೮. ಔಷಧ ಸಿದ್ಧಿ
೧೯. ಸ್ಥಿರ ಫಲಸಿದ್ಧಿ, ಭಗ್ನ ಅಂಗ ಲಾಭ	೨೦. ಯುದ್ಧಜಯ ಸಿದ್ಧಿ
೨೧. ಇಷ್ಟವಿಯೋಗ ಪರಿಹಾರ	೨೨. ವಿಘ್ನ ಪರಿಹಾರ
೨೩. ಯುದ್ಧಸನ್ನಾಹ ಸಿದ್ಧಿ	೨೪. ರಾಜಸೇವಾ ಲಾಭ

೨೫. ವಾಕ್ಪಟುತ್ವ ಸಿದ್ಧಿ, ಅಜ್ಞಾನ ನಾಶ

೨೬. ಗುರುಸೇವಾ ಲಾಭ

೨೭. ಜ್ಞಾನ ಸಿದ್ಧಿ, ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ

೨೮. ಮಿಥ್ಯಾಪವಾದ ದೂರ

೨೯. ಜನವಶೀಕರಣ ಸಿದ್ಧಿ

೩೦. ಪ್ರತಿವಾದಿ ಜಯ ಸಿದ್ಧಿ

೩೧. ಶತ್ರು ನಾಶ

೩೨. ಅಪಮೃತ್ಯು ಪರಿಹಾರ

೩೩. ರೂಪಲಾವಣ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ

೩೪. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೌಶಲ ಸಿದ್ಧಿ

೩೫. ಐಶ್ವರ್ಯ ಲಾಭ

೩೬. ವೈರಾಗ್ಯಸಿದ್ಧಿ ,
ಸತ್ಪುತ್ರಸಿದ್ಧಿ

೩೭. ನಷ್ಟವಸ್ತು ಲಾಭ

೩೮. ರಾಜಪ್ರತಿಬಂಧ
ನಿವೃತ್ತಿ, ನಿಧಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿ.

೩೯. ಸಂತಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿ

೪೦. ಗ್ರಹಪೀಡಾ ಪರಿಹಾರ,
ರಾಜಬಂಧ ನಿವೃತ್ತಿ.

೪೧. ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ವ್ಯಾಘ್ರಾದಿ ಭಯ ನಿವಾರಣೆ.

॥ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಸ್ತುತಿ ಪುರಶ್ಚರಣ ಪದ್ಧತಿ ಹಾಗೂ ಫಲ ನಿರೂಪಣೆಯು ಮಕ್ತಾಯವಾಯಿತು ॥

ಅಥ ಖಿಲವಾಯುಸ್ತುತಿಃ

ವಾಯುರ್ಭೀಮೋ ಭೀಮನಾದೋ ಮಹೌಜಾಃ

ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪ್ರಾಣಭೂತಃ ।

ಅನಾವೃತ್ತಿರ್ದೇಹಿನಾಂ ದೇಹಪಾತೇ

ತಸ್ಮಾದ್ ವಾಯುರ್ದೇವದೇವೋ ವಿಶಿಷ್ಟಃ ॥ ೧ ॥

ಜ್ಞಾನೇ ವಿರಾಗೇ ಹರಿಭಕ್ತಿಭಾವೇ

ಧೃತಿ ಸ್ಥಿತಿಪ್ರಾಣಬಲೇಷು ಯೋಗೇ ।

ಬುದ್ಧೌ ಚ ನಾನ್ಯೋ ಹನುಮತ್ಸಮಾನಃ

ಪುಮಾನ್ ಕದಾಚಿತ್ ಕ್ವಚ ಕಶ್ಚನೈವ ॥ ೨ ॥

ವಾತೇನ ಕುಂತ್ಯಾ ಬಲವಾನ್ ಸ ಜಾತಃ

ಶೂರಸ್ತಪಸ್ವೀ ದ್ವಿಷತಾಂ ನಿಹಂತಾ ।

ಸತ್ಯೇ ಚ ಧರ್ಮೇ ಚ ರತಃ ಸದೈವ

ಪರಾಕ್ರಮೇ ಶತ್ರುಭಿರಪ್ರಧೃಷ್ಯಃ ॥ ೩ ॥

ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ ।

ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ॥ ೪ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಾಂತಾ ಗುರವಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ ಇಷ್ಟಂ ದೈವಂ ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಃ ।

ಆಚಾರ್ಯಾಃ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯಾಃ ಸಂತು ಮೇ ಜನ್ಮಜನ್ಮನಿ ॥ ೫ ॥

ಯಸ್ಯ ತ್ರೀಣ್ಯುದಿತಾನಿ ವೇದವಚನೇ ರೂಪಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಲಂ

ಬಟ್ ತದ್ದರ್ಶತಮಿತ್ಥಮೇವ ನಿಹಿತಂ ದೇವಸ್ಯ ಭರ್ಗೋ ಮಹತ್ ।

ವಾಯೋ ರಾಮವಚೋನಯಂ ಪ್ರಥಮಕಂ ಪೃಕ್ಷೋ ದ್ವಿತೀಯಂ ವಪುಃ
ಮಧ್ವೋ ಯತ್ತು ತೃತೀಯಮೇತದಮುನಾ ಗ್ರಂಥಃ ಕೃತಃ ಕೇಶವೇ ॥ ೬ ॥
ಮಹಾವ್ಯಾಕರಣಾಂಭೋಧಿಮಂಥಮಾನಸಮಂದರಂ ।
ಕವಯಂತಂ ರಾಮಕೀರ್ತ್ಯಾ ಹನೂಮಂತಮುಪಾಸ್ಮಹೇ ॥ ೭ ॥
ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಯ ಭೀಮಾಯ ನಮೋ ಯಸ್ಯ ಭುಜಾಂತರಂ ।
ನಾನವೀರಸುವರ್ಣಾನಾಂ ನಿಕಷಾಶ್ಮಾಯಿತಂ ಬಭೌ ॥ ೮ ॥
ಸ್ವಾಂತಸ್ಥಾನಂತಶಯ್ಯಾಯ ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನರಸಾರ್ಣಸೇ ।
ಉತ್ತುಂಗ ವಾಕ್ತರಂಗಾಯ ಮಧ್ವದುಗ್ಧಾಬ್ಧಯೇ ನಮಃ ॥ ೯ ॥
ಯೇನಾಹಮಿಹ ದುರ್ಮಾರ್ಗಾದುದ್ಧೃತ್ಯಾಭಿನಿವೇಶಿತಃ ।
ಸಮ್ಯಕ್ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವೇ ಮಾರ್ಗೇ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಂ ನಮಾಮಿ ತಂ ॥ ೧೦ ॥
ಯಃ ಸರ್ವಗುಣಸಂಪೂರ್ಣಃ ಸರ್ವದೋಷವಿವರ್ಜಿತಃ ।

ಪ್ರೀಯತಾಂ ಪ್ರೀತ ಏವಾಲಂ ವಿಷ್ಣುರ್ಮೇ ಪರಮಃ ಸುಹೃತ್ ॥ ೧೧ ॥
ಸೂಕ್ತಿರತ್ನಾಕರೇ ರಮ್ಯೇ ಮೂಲರಾಮಾಯಣಾರ್ಣವೇ ।
ವಿಹರಂತೋ ಮಹೀಯಾಂಸಃ ಪ್ರೀಯಂತಾಂ ಗುರವೋ ಮಮ ॥ ೧೨ ॥
ಹನುಮಾನ್ ಅಂಜನಾಸೂನುರ್ವಾಯುಪುತ್ರೋ ಮಹಾಬಲಃ ।
ರಾಮೇಷ್ಟಃ ಫಲ್ಗುನಸಖಃ ಪಿಂಗಾಕ್ಷೋಽಮಿತವಿಕ್ರಮಃ ।
ಉದಧಿಕ್ರಮಣಶ್ಚೈವ ಸೀತಾಶೋಕವಿನಾಶನಃ ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಪ್ರಾಣದಾತಾ ಚ ದಶಗ್ರೀವಸ್ಯ ದರ್ಪಹಾ ॥ ೧೩ ॥
ಮಾರುತಿಃ ಪಾಂಡವೋ ಭೀಮೋ ಗದಾಪಾಣಿರ್ವೃಕೋದರಃ ।
ಕೌಂತೇಯಃ ಕೃಷ್ಣದಯಿತೋ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ ।
ಜರಾಸಂಧಾಂತಕೃದ್ ವೀರೋ ದುಃಶಾಸನವಿನಾಶನಃ ॥ ೧೪ ॥
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞೋ ಜ್ಞಾನದಾತಾ ಮಧ್ವೋ ಧ್ವಸ್ತದುರಾಗಮಃ ।

ತತ್ವಜ್ಞೋ ವೈಷ್ಣವಾಚಾರ್ಯೋ ವ್ಯಾಸಶಿಷ್ಯೋ ಯತೀಶ್ವರಃ ।
ಆನಂದತೀರ್ಥಃ ಸನ್ನಾಮಾ ಜಿತವಾದೀ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ ೧೫ ॥
ಆನಂದತೀರ್ಥಸನ್ನಾಮ್ನಾಮೇವಂ ದ್ವಾದಶಕಂ ಜಪೇತ್ ।
ಲಭತೇ ವೈಷ್ಣವೀಂ ಭಕ್ತಿಂ ಗುರುಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತಾಂ ॥ ೧೬ ॥
ಮನೋಜವಂ ಮಾರುತತುಲ್ಯವೇಗಂ
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಂ ಬುದ್ಧಿಮತಾಂ ವರಿಷ್ಠಂ ।
ವಾತಾತ್ಮಜಂ ವಾನರಯೂಥಮುಖ್ಯಂ
ಶ್ರೀರಾಮದೂತಂ ಶಿರಸಾ ನಮಾಮಿ ॥ ೧೭ ॥
ಬುದ್ಧಿರ್ಬಲಂ ಯಶೋ ಧೈರ್ಯಂ ನಿರ್ಭಯತ್ವಮರೋಗತಾ ।
ಅಜಾಡ್ಯಂ ವಾಕ್ಪಟುತ್ವಂ ಚ ಹನುಮತ್ ಸ್ಮರಣಾದ್ ಭವೇತ್ ॥ ೧೮ ॥
ನ ಮಾಧವಸಮೋ ದೇವೋ ನ ಚ ಮಧ್ವಸಮೋ ಗುರುಃ ।

ನ ತದ್ವಾಕ್ಯ ಸಮಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ನ ಚ ತಜ್ಞಸಮಃ ಪುಮಾನ್ ॥ ೧೯ ॥
ಭೀಮಸೇನಸಮೋ ನಾಸ್ತಿ ಸೇನಯೋರುಭಯೋರಪಿ ।
ಪಾಂಡಿತ್ಯೇ ಚ ಪಟುತ್ವೇ ಚ ಶೂರತ್ವೇ ಚ ಬಲೇಽಪಿ ಚ ॥ ೨೦ ॥

ಅಥ ಯಂತ್ರೋದ್ಧಾರಕ ಹನುಮತ್ ಸ್ತೋತ್ರಮ್

ನಮಾಮಿ ದೂತಂ ರಾಮಸ್ಯ ಸುಖದಂ ಚ ಸುರದ್ರುಮಮ್ ।
ಪೀನವೃತ್ತ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಸರ್ವಶತ್ರು ನಿವಾರಣಮ್ ॥ ೧ ॥
ನಾನಾರತ್ನಸಮಾಯುಕ್ತ ಕುಂಜಲಾದಿವಿರಾಜಿತಮ್ ।
ಸರ್ವದಾಭೀಷ್ಟದಾತಾರಂ ಸತಾಂ ವೈ ದೃಢಮಾಹವೇ ॥ ೨ ॥
ವಾಸಿನಂ ಚಕ್ರತೀರ್ಥಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥ ಗಿರೌ ಸದಾ ।
ತುಂಗಾಂಭೋಧಿತರಂಗಸ್ಯ ವಾತೇನ ಪರಿಶೋಭಿತೇ ॥ ೩ ॥
ನಾನಾ ದೇಶಾಃ ಗತೈಃ ಸದ್ಭಿಃ ಸೇವ್ಯಮಾನಂ ನೃಪೋತ್ತಮೈಃ ।

ಧೂಪದೀಪಾದಿ ನೈವೇದ್ಯೈಃ ಪಂಚಖಾದ್ಯೈಶ್ಚ ಶಕ್ತಿತಃ ॥ ೪ ॥
ವ್ರಜಾಮಿ ಹನುಮತ್ಪಾದಂ ಹೇಮಕಾಂತಿಸಮಪ್ರಭಮ್ ।
ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥ ಯತೀಂದ್ರಾಣಾಂ ಪೂಜಿತಂ ಪ್ರಣಿಧಾನತಃ ॥ ೫ ॥
ತ್ರಿವಾರಂ ಯಃ ಪಠೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ ।
ವಾಂಛಿತಂ ಲಭತೇಭೀಷ್ಟಂ ಷಣ್ಮಾಸಾಭ್ಯಂತರಂ ಖಲು ॥ ೬ ॥
ಪುತ್ರಾರ್ಥೀ ಲಭತೇ ಪುತ್ರಂ ಯಶೋರ್ಥೀ ಲಭತೇ ಯಶಃ ।
ವಿದ್ಯಾರ್ಥೀ ಲಭತೇ ವಿದ್ಯಾಂ ಧನಾರ್ಥೀ ಧನಮಾಪ್ನುಯಾತ್॥ ೭ ॥
ಸರ್ವಥಾ ಮಾಸ್ತು ಸಂದೇಹೋ ಹರಿಃ ಸಾಕ್ಷೀ ಜಗತ್ಪತಿಃ ।
ಯಃ ಕರೋತ್ಯತ್ರ ಸಂದೇಹಂ ಸ ಯಾತಿ ನರಕಂ ಧ್ರುವಮ್ ॥ ೮ ॥

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಜಯತಿ ವಿರಚಿತ ಯಂತ್ರೋದ್ಧಾರಕ ಹನುಮತ್ ಸ್ತೋತ್ರಮ್ ॥

॥ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರ ಧ್ಯಾನಾರಾಧನ ವಿಧಿಯು ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು ॥

॥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ॥